

Naziv kolegija: Teorija književnosti: Uvod u teoriju medija (T)

Nastavnica: Petra Požgaj, asistentica

Kontakt: ppozgaj@ffzg.unizg.hr

Nastava u zimskom semestru 2025/2026: ponedjeljkom od 18.30 do 20.45 u učionici A-214

Konzultacije u zimskom semestru 2025/2026: ponedjeljkom od 17.30 do 18.30 u sobi B-213

Šifra u ISVU-u: 64215

ECTS bodovi: 6

Jezik: hrvatski (dio tekstova na engleskom jeziku)

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij za drugu i treću godinu prijediplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata predavanja + 1 sat seminara

Opis kolegija: U okviru ovog kolegija bavit ćemo se osnovama teorije medija. U uvodnom ćemo se dijelu stoga upoznati s najutjecajnijim teorijskim pristupima medijskoj kulturi. Naglasak ćemo staviti na one koji su se tijekom 20. stoljeća razvili u marksističkoj tradiciji i koji su ostavili najdublji trag u polju teorije kulture, no tijekom kolegija redovito ćemo se osvrnuti i na ostale tradicije u području društveno-humanističkih znanosti. U središnjem ćemo se dijelu kolegija prvo posvetiti usvajanju kategorijalnog aparata za analizu proizvodnje, tekstova i praksi te recepcije u medijskom polju. U raspravama u tom dijelu kolegija prednost ćemo davati suvremenim primjerima, no težit ćemo uspostaviti kontinuiteta između „staroga“ i „novoga“, koji se u medijskom polju, ali i samoj teoriji medija, nerijetko previđaju. Na te ćemo se rasprave nadovezati razmatranjem odnosa medija i svakodnevice te medija i javnosti oslanjajući se na doprinose feminističke kritike. Kolegij ćemo zaokružiti raspravom o aktualnim teorijskim problemima i analizom prema zajedničkom dogovoru.

Cilj kolegija: Cilj je kolegija omogućiti studenticama i studentima da steknu uvid u najistaknutije teorijske pristupe medijskoj kulturi, da se upoznaju s ključnim pojmovima i problemima povezanim s proizvodnjom, tekstovima i praksama te recepcijom u medijskom polju te da ovladaju primjenom usvojenih teorijskih i metodoloških postavki u samostalnim analizama.

Studentske obveze: prisutnost na nastavi (najviše 3 izostanka), redovita priprema literature za nastavu

Način polaganja kolegija: dva zadatka tijekom semestra (20 + 30 % ocjene), usmeni ispit (50 % ocjene)

Raspored rada:

1. Uvod u kolegij

2. Teorijski temelji: Frankfurtska škola

Horkheimer, Max i Theodor Adorno. 1974 [1947]. „Kulturna industrija“. U: *Dijalektika prosvjetiteljstva*. Prev. Nadežda Čačinović-Puhovski. Sarajevo: Veselin Masleša: 132–179.

3. Teorijski temelji: Centar za suvremene kulturalne studije u Birminghamu

Hall, Stuart. 2006 [1980]. „Kodiranje/dekodiranje“. U: *Politika teorije: zbornik rasprava iz kulturalnih studija*. Ur. Dean Duda. Prev. Jelena Šesnić. Zagreb: Disput: 127–139.

4. Proizvodnja: tehnologija i institucije

McLuhan, Marshall. 2008 [1964]. „Medij je poruka“ i „Vrući i hladni mediji“. U: *Razumijevanje medija: mediji kao čovjekovi produžeci*. Prev. David Prpa. Zagreb: Golden marketing: 13–33.

Gillespie, Tarleton. 2010. „The politics of ‘platforms’“. *New Media & Society* 12, 3: 347–364.

5. Proizvodnja: rad

Ross, Andrew. 2007. „Nice Work if You Can Get It: The Mercurial Career of Creative Industries Policy“. U: *MyCreativity Reader: A Critique of Creative Industries*. Ur. Geert Lovink i Ned Rossiter. Amsterdam: Institute of Network Cultures: 17–41. Ulomci.
de Peuter, Greig. 2011. „Creative Economy and Labor Precarity: A Contested Convergence“. *Journal of Communication Inquiry* 35, 4: 417–425.

6. Tekstovi i prakse: reprezentacija

Hall, Stuart. 1997. „The Work of Representation“. U: *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. Ur. Stuart Hall. London/Thousand Oaks/New Delhi: Sage Publications i The Open University: 13–74.

7. Tekstovi i prakse: žanr

Gledhill, Christine. 1997. „Genre and Gender: The Case of Soap Opera“. U: *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. Ur. Stuart Hall. London/Thousand Oaks/New Delhi: Sage Publications i The Open University: 337–386. Ulomci.

8. Tekstovi i prakse: identitet

Moran, Marie. 2015. „Identity and Capitalism in the Twenty-first Century“. U: *Identity and Capitalism*. London/Thousand Oaks/New Delhi: Sage: 155–179.

9. Recepcija: publika

Ang, Ien. 1996. „On the Politics of Empirical Audience Research“. U: *Living Room Wars: Rethinking Media Audience for a Postmodern World*. London/New York: Routledge: 29–44.

10. Mediji i svakodnevnica

Anable, Aubrey. 2018. „Rhythms of Work and Play“. U: *Playing with Feelings: Video Games and Affect*. Minneapolis/London: University of Minnesota Press: 71–101.

11. Mediji i javna sfera

Fraser, Nancy. 1990. „Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy“. *Social Text* 25/26: 56–80.
Berlant, Lauren. 2008. „Preface“. U: *The Female Complaint: The Unfinished Business of Sentimentality in American Culture*. Durham/London: Duke University Press: vii–xiv.

12. Adaptacije i transmedijalnost

Hutcheon, Linda. 2013. „Beginning to Theorize Adaptation: What? Who? Why? How? Where? When?“. U: *A Theory of Adaptation*. London/New York: Routledge: 1–32.
Eder, Jens. 2015. „Transmediality and the Politics of Adaptation: Concepts, Forms, and Strategies“. U: *The Politics of Adaptation: Media Convergence and Ideology*. Ur. Dan Hassler-Forest i Pascal Nicklas. Houndmills: Palgrave Macmillan: 66–81.

13. Rasprava o aktualnim teorijskim problemima prema dogovoru

Literatura ovisno o zajedničkom dogovoru.

14. Analiza primjera prema dogovoru

15. Zaključna rasprava i evaluacija

Obvezna literatura: tekstovi koji se obrađuju na nastavi (dostupni na Omegi)

Dopunska literatura:

Arditi, David. 2021. *Streaming Culture: Subscription Platforms and the Unending Consumption of Culture*. Bingley: Emerald Publishing Limited.
Arkenbout, Chloë, Jack Wilson i Daniel de Zeeuw, ur. 2021. *Critical Meme Reader #1: Global Mutations of the Viral Image*. Amsterdam: Institute of Network Cultures.
Arkenbout, Chloë i Laurence Scherz, ur. 2022. *Critical Meme Reader #2: Memetic Tacticality*. Amsterdam: Institute of Network Cultures.

- Baudrillard, Jean. 2001 [1981]. „Implozija smisla u medijima“. U: *Simulakrumi i simulacija*. Prev. Zlatko Wurzberg. Karlovac: Naklada DAGGK: 113–123.
- Benjamin, Walter. 1986 [1936]. „Umjetničko djelo u razdoblju tehničke reprodukcije“. U: *Estetički ogledi*. Prev. Snješka Knežević. Zagreb: Školska knjiga: 125–151.
- Bignell, Jonathan i Faye Woods. 2023. *An Introduction to Television Studies. Fourth Edition*. Oxon/New York: Routledge.
- Briggs, Asa i Peter Burke. 2020. *A Social History of the Media. Fourth Edition*. Cambridge: Polity Press.
- Brooker, Will i Deborah Jermyn, ur. 2003. *The Audience Studies Reader*. London/New York: Routledge.
- Brunsdon, Charlotte, Julie D'Acci i Lynn Spigel, ur. 1997. *Feminist Television Criticism: A Reader*. Oxford: Clarendon Press.
- de Certeau, Michel. 2003 [1980]. *Invencija svakodnevice*. Prev. Gordana Popović. Zagreb: Naklada MD.
- Cohen, Stanley. 2011 [1972]. *Folk Devils and Moral Panics*. Oxon/New York: Routledge.
- Eldridge, John, ur. 1995. *Glasgow Media Group Reader, Volume 1: News Content, Language and Visuals*. London/New York: Routledge.
- Habermas, Jürgen. 1989 [1962]. *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*. Prev. Thomas Burger. Cambridge: MIT Press.
- Hall, Stuart, Dorothy Hobson, Andrew Lowe i Paul Willis, ur. 1996. *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies, 1972–79*. London/New York: Routledge.
- Hermes, Joke. 1995. *Reading Women's Magazines. An Analysis of Everyday Media Use*. Cambridge: Polity Press.
- Hodkinson, Paul. 2017. *Media, Culture and Society: An Introduction. Second Edition*. London/Thousand Oaks/New Delhi: Sage.
- Hutcheon, Linda i Shioban O'Flynn. 2013. *A Theory of Adaptation*. London/New York: Routledge.
- Katz, Elihu, John Durham Peters, Tamar Liebs i Avril Orloff, ur. 2003. *Canonic Texts in Media Research*. Cambridge: Polity Press.
- Kanai, Akane. 2019. *Gender and Relatability in Digital Culture: Managing Affect, Intimacy and Value*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Lovink, Geert. 2019. *Sad by Design: On Platform Nihilism*. London: Pluto Press.
- Morley, David i Charlotte Brunsdon. 1999. *The 'Nationwide' Television Studies*. London/New York: Routledge.
- Murray, Simone. 2012. *The Adaptation Industry: The Cultural Economy of Contemporary Literary Adaptation*. New York/Abingdon: Routledge.
- Murray, Simone. 2018. *The Digital Literary Sphere: Reading, Writing, and Selling Books in the Internet Era*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Philo, Greg, ur. 1995. *Glasgow Media Group Reader, Volume 2: Industry, Economy, War and Politics*. London/New York: Routledge.
- Poell, Thomas, David Nieborg i Brooke Erin Duffy. 2022. *Platforms and Cultural Production*. Cambridge: Polity Press.
- Primorac, Jaka. 2021. *Od projekta do projekta: Rad i zaposlenost u kulturnom sektoru*. Zagreb: BLOK.
- Thornham, Sue, Caroline Basset i Paul Marris, ur. 2009. *Media Studies: A Reader*. Edinburgh: Edinburgh University Press.